

בדור לבית שלישי

16

המדריך המלא: המכונים, הגופים והמיזמים שחולמים יום-יום על חזרת העבודה לבית המקדש

ארנון סגל

בהחלט מסוגלת להפוך 600 קילוגרמים של חוט, הכמות הדרושה לארבע הפרוכות של המקדש, לאריג בגובה בניין של חמש קומות: עשרים מטרים על עשרה. זהו גובה הפרוכות שהבילו בין היכל המקדש ובין קודש הקודשים. עובי בד הפרוכות טפח, כלומר כשמונה סנטימטרים. זה בערך כמו לסרוג מגרש כדורגל שלם, כולל עובי הדשא.

כמו הנשים הטוות בימי המשכן, הירשברג בקיאה ב"מעשה רוקם" (בד חלק שעל גביו מוסיפים ברקמת מחט ציורים ושאר פריטים אומנותיים) וב"מעשה חושב", שבו נארגת בין השאר הפרוכה. על פי המתואר במפרשים, משני צידי הפרוכה נארגו צורות שונות זו מזו, והירשברג רכשה גם את המיומנות הזאת. לדוגמה, בנקודה שבה נארגת צורת אריה מצד אחד, המצד השני אמור להופיע דווקא נשר. "ארינה כזו אורכת פי שלושה יותר זמן מארינה רגילה", מסבירה הירשברג. לשכת הפרוכה, הפקה שעלותה מיליוני דולרים, צריכה להיות מיום ממלכתי. עד שיעי המימון הממלכתי הירשברג מסתפקת בהעברת סדנאות טווייה ואריגה ברחבי הארץ, וכן ביוזמות לאיסוף תולעת שני ולהפקת בבע שני.

מכון לחם הפנים

את מכון לחם הפנים ייסד אליעזר מאיר סיידל לפני שש שנים בקרני שומרון. הוא אופה מומחה, ופנה להקמת המכון אחרי שנים רבות של לימוד נושא המנוחות. הוא אף פורסם ספר בנושא הפקת לחם הפנים: 'מאיר פנים'.

את המכון מלווה בין השאר פרופ' זהר עמר מאוניברסיטת בר-אילן, מומחה בתחום ובעוד תחומים רבים הנוגעים למקדש. אתר האינטרנט של המכון מושקע, וניכר בו שילוב של מחקר מודרני עם דיון הלכתי מעמיק.

סדנאות להבנת מנחות ותרגולי קורבן העומר

צביה סביר מאלון מורה צברה ניסיון רב-שנים בהכנת מנחות בכלל, ובפרט במנחת העומר. היא מעבירה סדנאות להכנת מנחות ומובילה בכל שנה תרגול של מנחת העומר. השנה, אגב, נערכים שניים כאלה. הראשון שבהם נערך בשבוע שעבר בירושלים העתיקה, ונמשך משעות הערב ועד לפנות בוקר. שק מלא בשעורה הובא משדות עוטף עזה, ובמשך שעות ארוכות התבואה נידושה, נמללה ונקלתה באש בכמה וכמה ידיים פועלות בכלים מיוחדים, שחזור של התהליך המורכב המוזכר במקורות.

מתוך עמוד הפייסבוק של מכון המקדש

לשכת הפרוכה

איסוף סכלני של תולעי שני מעצי אלון שצעות מדי קיץ והפקת צבע השני, צביעת הצמר בשני, הכנת בגדי כהונה לדגם המשכן (בקנה מידה של 1:1) במלון אשל השומרון באריאל והתנסות ולמידה בהפקת יריעות ארוגות בגוילי ענק לצורך מיזם הפרוכה שבמקדש - זהו פירוש חלקי בלבד של המיזמים שאורגה הירשברג מאיתמרו הייתה שותפה בהם.

לאחרונה, עקב בעיות תקציב, היא סגרה את לשכת הפרוכה שהקימה באחת מגבעות איתמר, מקום מגוריה, אולם הידע שצברה בשנות פעילותה לא-מועטות בתחום נדיר למדי: הירשברג הצליחה לשחזר את שיטות האריגה העתיקות הדרושות למקדש. היא

בנתוני הצפייה בערך "פרה אדומה" בעברית ובאנגלית החל מיזם פרוץ המלחמה (בערך בעברית לא נרשם שיוני כזה) כדי להבין את החשיבות העצומה שמייחסים בעולם המוסלמי והנוצרי לתמורה הדתית הפנים-יהודית הזו.

ככרי חמאס מוחמד דף, חאלד משעל ואבו עוביידה אף הצהירו בפומבי שהבאת הפרות האדומות ארצה היא מהסיבות המרכזיות מבחינתם לטבח שמתח תורה. דף עצמו דיבר על כך עוד בבוקר שמתח תורה. כנס בענייני הפרה האדומה מטעם הגופים העוסקים בה שנערך לפני שבועיים בשילה הקדומה סוקר בקושי בעיתונות העברית, גם לא בזו הדתית, אולם זכה לסיקור נרחב באיראן ואף פורסם בערוץ הטלגרם של חיזבאללה.

בית הספר לכוהנים

הרב ברוך כהנא הוא בנו של הרב מאיר כהנא הי"ד, אולם שלא כאביו הוא נחבא אל הכלים. כל זה איננו מונע ממנו מלהוביל ביד רמה בית ספר לכוהנים, ככל הנראה הראשון מסוגו זה אלפיים שנה, שנלמדות בו הלכה למעשה עבודותיהם של הכוהנים במקדש. תלמידי בית הספר הזה וכן מורם ורובם מיישמים את התרגולים המלווים את הל"ז השנתי של פעילי המקדש: שאיבת מים מהשילוח בסוכות ותרגול ניסוך המים, תרגול הדלקת המנורה בחנוכה, תרגול שתי הלחם בשבועות, תרגול קורבן העומר בפסח, ומעט קודם לו שיא השיאים: תרגול קורבן הפסח, שנערך זה יותר מעשור קרוב ככל האפשר להר הבית. לכמה מהכוהנים בבית הספר בגדי כהונה כשיים - ויקרים מאוד - מבית היוצר של מכון המקדש. האחרים מסתפקים במדי דמה.

מכון המקדש

הגוף המוביל והמניע של ארגוני המקדש. יסד אותו לפני ארבעים שנה, בשנת תשמ"ד, הרב ישראל אריאל, ולאורך העשורים הללו הוציא לפועל לא מעט מיזמים. כלל כלי המקדש המרכזיים הוכנו מחדש - מלבד ארון הברית. מנורת המקדש מבית היוצר של המכון ניצבת כיום ברובת בית כנסת החורבה, ועל פי חוקרי המכון, היא כשרה ומוכנה להדלקה בבית המקדש.

המכון יצר ומכר לכוהנים עשרות רבות של ערכות בגדי כהונה כשרים ומוביל זה שנים ארוכות את המאמצים לאיתור פרה אדומה כשרה ולחידוש התהליך לטרהה מטומאת מת, וכן יוזמות רבות אחרות הנוגעות למקדש.

כיום מוביל את המאמצים לאיתור הפרה האדומה בנו של הרב ישראל, הרב עזריה אריאל, וכן עיסוק הלכתי בענייני טומאה וטהרה ובשלב סוגיות הנוגעות לקודש. לצד הרב עזריה פועל בית מדרש לענייני פרה אדומה שמכריע בשאלות הרבות בדרך לימוש התהליך הזה, שאם יצא לפועל, ישנה את אופי היהדות בזמננו מקצה לקצה. גם ספר הלכתי רב כרכים בענייני הפרה האדומה הולך ונכתב בידי הרב אריאל הבן.

המכון לחקר הפרה האדומה

גוף חצי חשאי, לאו דווקא קשור למכון המקדש, שהצליח בחודשים האחרונים לעורר את העולם סביב היוזמה לחידוש הפרה האדומה, מלבד אולי את מדינת ישראל. בין השאר מעודד המכון לחקר הפרה האדומה תחרות בין חוואים אמריקנים בהנמדת הפרה האדומה התמימה והאיכותית ביותר, וכן ייבא ארצה לפני שנה וחצי חמש פרות אדומות תמימות. הן מגודלות כיום בשילה הקדומה בתנאים מיוחדים ובפיקוח הדוק.

יש עוד לא מעט מהמורות בדרך להצלחת מיזם הטרהה הלאומי הזה מלבד כשרותן של הפרות. ברור למשל שללא תמיכת המדינה על המסמך הרבני שלה בתהליך הזה, דבר לא יצליח, וכרגע היא מבטיחה נלהבת ממנו. הודעת דוברות משטרתית בערבית בשבוע שעבר התנערה ממזים הפרות והבטיחה למוסלמים שאין שום פרות באופק, ולכל לפחות בחזית הזו המלאכה עוד רבה.

ישראל ובעברית נושא הפרה האדומה רדום ככלל, אך המצב בעולם אינו כזה. המכון לחקר הפרה האדומה הצליח להדביק בהתלהבות את האוונגרדיסטים בארצות הברית, והם יוצאים מגדרם בתשומת הלב שהם מקדישים לעניין. בעולם הנוצרי האוונגלי סימנו את שבת פרשת פרה וכן את המים של ראשית ניסוך כמים שבהם עתיד מיזם הפרה לצאת לדרך.

המכון הצליח להדליק במובן החיובי פחות גם את העולם המוסלמי. די לבחון את הקפיצה הדרמטית

שעות שילה הקדומה

17

הכול יחבורו 16 פלטות לשערי ענק. לאלה תחבור מסגרת ברזל מחופה בכרכוב מעוטר מעץ מהגוני. חישוב מדויק נועד ליצור דלתות חזקות אך דקות וקלות דיו, שלא יכבידו במשקל אדיר על הצירים העתידיים. העיטורים על גבי הדלת נשאבו מהכתובים המרבים לתאר את עיטורי הכרובים, את התימורות (עצי תמר) ואת הפרחים, ונחרטו בגילוף ידני על גבי קורות עץ אלון בלתי גזום.

תבליטים שיצר דיין צדק לדלתות ההיכל

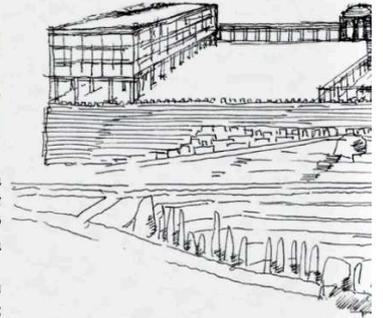
בניהו דיין צדק הוא גם מי שיצר את דגם המקדש במיני ישראל. דווקא המלחמה הנוכחית עוררה בו רצון להרכיב את הדלתות השלמות מתוך הבנה שהקרב הוא למעשה על הר הבית ועל חלום המקדש היהודי בו. לדבריו, דרושים לשם כך שלושה ימי עבודה של כשערים עובדים, וכן מנוף. לעת עתה הונחו הדלתות בשלמותן, פרוסות על הקרקע. דיין צדק צילם אותן באמצעות

והן חופו בפלטות נחושת מעובדת שעוביין ארבעה מילימטרים. על פי המשנה במסכת מידות, דלתות ההיכל הן דלתות אקורדיון: שתי דלתות שלכל אחת מהן שתי כנפיים המתקפלות בפתיחתן זו מאחורי זו. הדלתות הושלמו כאמור, אך חלקיהן טרם חוברו זה לזה. בסך

יוזם דלתות ההיכל: בניהו דיין צדק ושות'

בשנה וחצי האחרונות עמל אומן רמת גני ששמו בניהו דיין צדק, בעזרת צוות מתנדבים רחב, על הכנת דלתות ההיכל. הוא סבור שאין כל מניעה לבנות כבר עכשיו חלקים רבים מהמקדש, כאלו שיהיה אפשר לשנע בהגיע שעת הכושר המיוחלת.

לאחרונה השלים דיין צדק את הדלתות השאפתניות, שמידותיהן 4.8 על 9.6 מטרים, כלומר עשר אמה על עשרים אמה בדיוק, לפי שיעור האמה הקטן ביותר המקובל בהלכה. דלת ההיכל של הבית השלישי מתבססת על פלטות עץ ביוץ, עץ דחוס מהסוג שממנו מכינים מטבחים ביתיים, שעוביין שמונה מילימטרים,

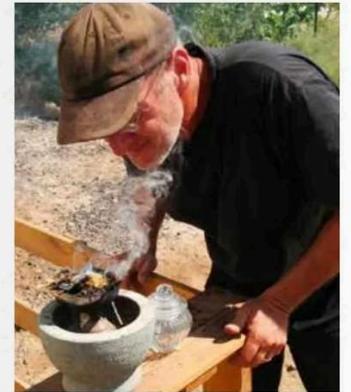

חוות האפרסמון

גיא ארליך מקיבוץ אלמוג שבבקעת יריחו איננו חובש כיפה, אולם הוא חי ונושם את סממני הקטורת 24 שעות ביממה. בחוות האפרסמון שלו, הסמוכה לקיבוץ, יש 125,000 שתילי אפרסמון, הלא הוא הצורי המקראי, ראש וראשון לסממני הקטורת, ולצידם אלף עצים של לבנות הקטורת ועוד מיני רבים אחרים של בשמים מסורתיים ביהדות שייבא ארליך מתימן, מאפריקה וגם מהמזרח הרחוק. מור, נרד וכרכום, קנה וקינמון עם כל עצי בשמים. "מיריחו היו מריחים ריח פיטום הקטורת", מספרת המשנה (תמיד ג.ח) ומתכוונת כנראה לריח העולה ממטע האפרסמון של גיא ארליך, הצופה אל העיר.

עד להופעת גיא ארליך בעולם החקלאי גדלה הלבונה אך ורק בר בארצות קרן אפריקה, ומלבד החלקה הצנועה בקיבוץ אלמוג אין כנראה בעולם כולו גידול חקלאי שלה. "כאשר יקום מקדש", אמר לי ארליך בעבר, "אחיה מאושר לספק לו את סממני הקטורת. אני שואף להיות מעין בית אבטיס מודרני, או אולי שלב אחד קודם לזה, אחיה הגון המלכותי שידאג להפיק את השרף המתאים לסממנים".

בימים כתיקונם היה המיזם של ארליך צריך להיות מוכרו מפעל ממלכתי. בינתיים, בהיעדר תמיכה ממסדית כפי שהיא נעדרת מכל עניין שמשיק איכשהו למקדש, ובעוד הוא וילדיו מגויסים מרגע פרוץ המלחמה, ארליך מנסה לשרוד בכוחות עצמו. זה לא קל.

מחדשי שירת הלוויים

בחסות בית ספר מזמור וביחומה של כמה גורמים, ובתם מנכ"ל החברה לפיתוח הרובע היהודי הרצל בן ארי, נערכים זה כמה שנים בחגים אירועים של שירת לווים המונית במתכונת 'קולו'ס' במדרגות שערי חולדה, למרגלות הר הבית, מרוחק קצר ביותר מהאתר המקורי של שירת הלוויים.

בחג הסוכות האחרון, יומיים וחצי לפני פרוץ המלחמה, התכנסו כ-800 לווים בגשם שוטף לשירת פסוקי תהלים על המדרגות. הלוויים עברו הכשרה קצרה של כשעה וחצי, ולאחר מכן יצאו לדרך. לצד זה פועלת מקהלת לווים מקצועית יותר שמוביל בית ספר מזמור, המתכנסת בקביעות ומופיעה מפעם לפעם, בין השאר בתרגולי המקדש למיניהם.

המשך בעמוד הבא

הכל בס"ד

מצילים את נשות הלוחמים ומחזקים את המשפחות!

מאות משפחות מהציונות הדתית מצויות במצב קשה בעקבות הלחימה. נשות הלוחמים, ממישיכות להעניק חום ואהבה לילדים, תומכות ומחזקות את הבעל בחזית הלחימה, הן עלולות להישבר! אתם מחזקים אותן בזכות עזרתכם הנדיבה.

<p>360 ₪</p> <p>ב-10 תשלומים. סה"כ 3,600</p> <p>לחיזוק משפחה לכל חג הפסח</p>	<p>150 ₪</p> <p>ב-10 תשלומים. סה"כ 1,500</p> <p>לחיזוק זוג לכל חג הפסח</p>	<p>96 ₪</p> <p>ב-10 תשלומים. סה"כ 960</p> <p>לחיזוק משפחה לליל הסדר</p>	<p>36 ₪</p> <p>ב-10 תשלומים. סה"כ 360</p> <p>לחיזוק זוג לליל הסדר</p>
---	---	--	--

תעודת הוקרה מכובדת תשלח לתורמים

מכירים נשות לוחמים? שלחו לנו את הפרטים ☎ 050-687-2664 ונחזק גם אותן

קרן הצדיה
נשית הרב אריה לוי צ'ל

סרקו לתרומה

התרומה מוכרת במס. לעמותה אישור ניהול תקין.
לתרומה בביט שלחו הודעת ☎ 0525-1000-90
 היו שותפים לנשות הלוחמים בעזרה בתחומכם.

הקרן פועלת בהמלצת הרבנים:

- מרן הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל • הרב חיים דרוקמן זצ"ל • הרב חנן פורת זצ"ל
  - הרב הראשי הגאון הרב שלמה עמר שליט"א • הרב יעקב שפירא שליט"א
- הקרן פועלת משנת 2002 ותומכת במשפחות בקשיים מהציונות הדתית.

בראשות הרב חננאל קטן שליט"א
ע"י עמותת תנועת מחשבת הדרור

לוי עלה עם משפחתו ארצה מצרפת בשנת 2005, והוא בעליה של 'אופטיקל סנטר', רשת של חנויות אופטיקה ועזרי שמיעה ברחבי העולם. הכנסות הרשת בשנת 2021 עמדו על מיליארד אירו. הרשת מעסיקה 5,500 עובדים, ויש לה 580 סניפים בצרפת לבדה ועוד 160 סניפים באירופה ובקנדה. ללוי גם שורת נכסי נדל"ן במרכז ירושלים.

מרכז ההכנה לבית השלישי עתיד להתפרס על פני 6,000 מטרים רבועים, ויכללו בהם בית מדרש, מקווה טהרה, מכון שיעסוק בתודעת הבית השלישי, אולם כנסים, חדרי הרצאות, גג תצפית, ספרייה הקפטריה.

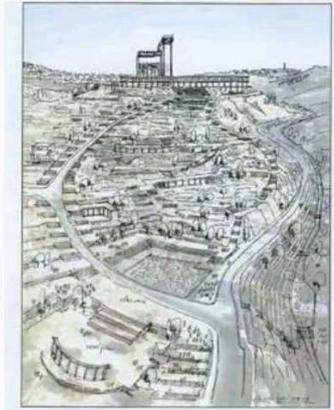
תכנון ירושלים העתידית שהמקדש במרכזה: יורם גינזבורג

יורם גינזבורג הוא אדריכל ירושלמי ומרצה לאדריכלות באוניברסיטת אריאל. זה יותר מעשור הוא מובילי מיום 'ירושלים הבנויה' לצד דמויות כדוגמת יהודה עציון וראש מועצת גוש עציון היוצא שלמה נאמן. גינזבורג איננו חובש כיפה, אולם מוזהר לחלוטין עם המטרה. המיזם הזה נועד לשרטט כיצד תיראה ירושלים העתידית שהמקדש במרכזה.

בהרצאה שנשא באחד מהכנסים הנוגעים בהר הסביר גינזבורג מה מפריע לו בירושלים הנוכחית: "המוסלמים והנוצרים יודעים שמגיעים להם מונומנטים משלהם בעיר הקודש, אבל אנחנו היהודים עדיין לא יודעים שמגיע גם לנו אחד כזה. מה מספר לנו קו הרקיע של מדינת ישראל? את מי הוא מייצג? מי בעצם הריבון בירושלים, אם אין בה מבנה יהודי מרשים אחד שחודר לתוך הנשמה?"

"בתל אביב מתוכנן לקום עד שנת 2025 המגדל הרביעי של עזריאלי, שאמור להיות גבוה פי שניים מזה הגבוה ביותר בעזריאלי כיום. זהו קו הרקיע של תל אביב, העיר שמתחרה עם ירושלים על הכבוד, אבל בעוד שלדת התל אביבית מונומנטים משלה, לציבור היהודי האמוני אין כאלו. האם אנחנו מוכנים להכיר בעובדה שאנחנו חולים? אין שום עם שמתנהג כמונו. איך נוכל לחזור למולדת שלנו בלי לסמן את הטריטוריה שלנו ולהכריז 'זה שלנו'?"

שירת הלויים בסוכות למרגלות הר הבית, 8 חור פואל

מחקר המקדש: פרופ' זהר עמר

עמר הוא הדמות המרכזית העומדת מאחורי המחקר ההלכתי הקשור למקדש. תקצר הידיעה מלמנות את כלל הנושאים שבהם נגע ומשיקים למקדש; נציין רק אחדים, ובהם מסעות חובקי עולם - מהודו ועד כוש - בעקבות סמני הקטורת וכתובת ספר בנושא, מחקר על התיבת הכלכלי של הפעילות המקדשית, מחקר על שמן המשחה, מחקר בעניין לחם הפנים, ניסויים באיתור ובחפזה של אפר הפרה האדומה, מחקר בעניין אבני החושן, מחקר על עצי המערכה, מחקר על תולעת שני, מחקר על השמי ועוד.

מרכז ירושלמי להקמת הבית השלישי: לורנט לוי

בשקט מופתי, הרחק מתחת למכ"ם הציבורי, הונחה בחג החנוכה האחרון בלב ירושלים, במקום ששכן בו עד לא מזמן בית נשר, אבן פינה למתחם שאמור להיות מרכז הכנה לבית המקדש השלישי, מרכז המקדש שבדרך. לורנט לוי (57), איש עסקים ירושלמי שנחשב אחד מעשירי ישראל ונכסיו מוערכים בשני מיליארד וחצי דולרים, חולם זה זמן רב על הקמת מרכז לקידום תודעת הבית השלישי. אחרי שנים של סחבת בירוקרטית הצעיר הזה יצא סוף-סוף לדרך. לוי רתום גם למאמצים להשגת פרה אדומה כשרה.

רחפן, והן ממתניות כעת לחיפיון בזהב טהור. דיון צדק טורח כעת על הכנת שרטוטים ותוכניות מפורטות נוספות, בעיקר חיפוי של קירות המקדש, שרטוטים שאף עליהם טרח לילות לבנים ממושיכים. הוא מסביר שעל פי תיאורי התנ"ך, גבי קירות המקדש גולפו צורות כרובים, סככות, פרחים ועצי תמר על עץ המחופה זהב. לדבריו, כדי לחפות את ההיכל דרושות 800 פלטות מגולפות שגודלן כל אחת מהן 2.4 על 1.2 מטרים. הוא וקבוצת אומנים הפועלת יחד למען המיזם הזה מנסים לגייס תמיכה כלכלית מהציבור לקידומן בעזרת הסטודיו שלו המכונה - כמה אופייני - "סטודיו קטנת".

"בידינו - למען הר הבית"

גוף שישד לפני יותר מעשור יהודה גליק וכונה במקורו "הקרן למורשת הר הבית". זהו הגוף היחיד העורך בהר הדרכה יום-יומית מנקודת מבט יהודית, מספק הגנה משפטית לעולים למתחם וזואר לסיקור תקשורתי של העוולות המשטריות כלפי יהודים בהר הבית, ובשל כך נדרף לא פעם בידי המשטרה.

ישיבת הר הבית כולל דרישת ציון, ישיבת המקדש

ישיבת הר הבית כולל דרישת ציון היא גוף בהובלת הרב אליהו ובר והרב אלישע וולפסון, שמפגין נוכחות יום-יומית בהר הבית זה כמה שנים ואף זואר להעברת שיעורי תורה במקום ולקיום תפילות שחרית ומנחה חרישיות בלא טלית ותפילין, באופן שעובר בדרך כלל חלק בעין המשטרתית הבוחנת. ישיבת המקדש מייסודו של מכון המקדש פוקדת אף היא את הר, אולם בתדירות מנוכה מעט יותר, ומתמקדת בעיסוק בענייני הקודש בבית מדרשה ברובע היהודי.

נשים למען המקדש

מהארגונים הוותיקים ביותר בקרב תנועות הפעילים, מייסודו של ארבע אחיות לבית אהרונב. אחת מהן היא האם השכולה רינה אריאל, אימה של הלל יפה אריאל ה"ל", שנרצחה בביתם שבקרית ארבע. נשות הארגון מובילות עליות קבועות להר לפעילות תודעה נוספות סביבו. עוד פעילה מרכזית היא רחל סלע, שמובילה עליות מרובות משתתפות להר. בחודשים האחרונים השתתפו בעליות בין השאר דיצה אור, אימו של אבינת החטוף בעזה, ויהודית ניצן, אימו של גלעד ה"ל", שנפל בקרב בצפון הרצועה.

תנועת חוזרים להר - קורבן פסח

תנועת צעירים שפעילה זה יותר מעשור במאבק למען הר הבית. בשלל פעילויותיה הרגיל תקשורת מבריק שבו שיהקו שני פעילי התנועה משחק כדורגל סוער באולם הכניסה להיכל בג"ץ במחאה על שהמדינה איננה מונעת משחקי כדורגל של ילדים ערבים בהר הבית. מאבק הדגל של התנועה הוא על האפשרות להקריב קורבן פסח בערב הפסח בהר הבית. בזאת ממשיכה התנועה את פעולתו של נעם פדרמן מחברון, שהחל בשנת 2006 להביא מדי ערב פסח גדי לקורבן אל שערי ההר. בשנים האחרונות הצליחה 'חוזרים להר' להפוך את המאבק הזה למתקשר ולכאב ראש בלתי מבוטל למשטרה, שמצטיינת בציבור באופן לא מחמיא כפוגעת בזכויות יסוד דמוקרטיות של יהודים.

בערב פסח של שנת 2016 הנפיק מפקד פיקוד העורף צו הרחקה מירושלים ליו"ר התנועה רפאל מוריס מחשף